

af 7de Juni 1806, at naar en Gjer af et andet Jordbrug, hvad enten han er Godsejer eller ikke, desuden besidder een eller flere Selvejer- eller Arvefæstegaarde, er han forpligtet til at bortfæste disse eller bortforpagte dem i Overensstemmelse med Fdgn. af 15de Juni 1792 § 11. Imidlertid er det ved Rgl. Resol. af 2den Marts (Ranc. Str. 16de Juli) 1796 tilladt en Fæstebonde, som er kommen i Besiddelse af en Selvejer- eller Arvefæstegaard, selv at drive denne uden at tage sin Brugsret over Fæstegaarden, naar saadant kan ske uden Fornærmelse for Jorddrotten, og ved Rgl. Resol. af 29de November 1815 blev Rentekammeret bemyndiget til at tilstaa Gjere af 2 eller flere Selvejer- eller Arvefæstegaarde at bortforpagte dem paa kortere Tid. I Henhold til disse Resolutioner samt den ovenanførte af 5te Juli 1815 angaaende Gaardes Nedlæggelse og Sammenlæggelse havde Rentekammeret anset sig bemyndiget til at tillade, at Bønder, som ejede 2 Gaarde drev den ene for egen Regning ved deres paa samme etablerede Tjenestefolk. Saadan Tilladelse er imidlertid aldrig bleven meddelt for mere end 2 een Gjer tilhørende Gaarde, og naar en Godsejer af en eller anden Grund har ønsket at maatte drive een eller flere Selvejer- eller Arvefæstegaarde for egen Regning, er speciel Rgl. Resolution dertil anset fornøden. Denne Fortolkning af de omhandlede Bestemmelser er senere bleven bifaldet ved Rgl. Resol. af 14de Febr. 1846.

For Sammenlæggelse af Hovedgaardstakst eller anden saakaldet fri Jord har der aldrig været ansat nogen Grænse.

Hvad Udstykningsvæsenet angaar, da har oprindelig enhver haft Tilladelse til at udstykke eller udparcellere sin Jord, i det mindste naar han ejede den med fuldkommen Ejendomsret, som han selv vilde, kfr. Lovens 5—3—7, og i en vis Periode blev Udstyknungen af de større Jordejendomme endog i høj Grad begunstiget, kfr. Fdgn. af 13de Maj 1769 § 6 og Fdgn. af 15de Juni 1792 § 12. Af denne Ret til at sælge Jord stykkevis opstod imidlertid den Misbrug, at en Mængde Ejendomme ved Salg og andre Afhændelser efterhaanden bleve skilte ved en Del af deres ældre Tilliggende, uden at det iagttoges at ligne en forholdsmaessig Del af den hele Ejendoms Hartkorn paa den frastilte Jord. Vel synes det, at Christian den 5tes Lov ved Bestemmelserne i 3—13—12 allerede har haft for Øje Bigtigheden af, at det oprindelige, ved den nu ophævede Matriful bestemte Forhold mellem Jorder og Hartkorn ogsaa siden ved foresaldende Dispositioner over skildsatte Jorder blev overholdt; men det var dog først ved Plakat af 2den August 1786, at der blev indført nogen egentlig Kontrol med Overholdelsen af det oprindelige Forhold mellem Hartkornet og Jorderne. Iagtet en saadan Kontrol, naar den skulde være fuldstændig, maatte omfatte ikke alene Jorder, hvis Besiddere vare Gjere, men ogsaa Jorder, hvis Besiddere vare Fæstere, og i dette sidste Tilfælde, hvad enten Gjeren agtede at afhænde Fæstejorderne saaledes, at de gik ud fra samlet Fæstegods, eller han blot foretog sig en forandret Inddeling af Fæstegodset, forbød den nævnte Plakat dog kun Selvejerbønder eller andre, fra deres Gaarde eller under eet matrifulerede Jorder at afhænde enkelte Stykker, forinden samme vare ansatte til Hartkorn. Det bestemtes derhos, at enhver Jordejer, som vilde afhænde nogen Del af sin Ejendom, skulde anmeldte saadant for Rentekammeret, som skulde paase, at ingen Gaard imod Fdgn. af 6te Juni 1769 derved svækkedes saaledes, at den ej kunde ernære en Gaardmandsfamilie; naar Kammeret derefter havde meddelt foreløbig Tilladelse til Udstyknungen, skulde Parcellerne efter foregaaende Opmaalning og Taksation ved en Landinspektør sættes i Hartkorn, og Afhændelsen derefter indstilles til Rentekammerets Approbation.

Udstykninger af Landejendomme tiltoge herefter betydelig, og for at lette Sagernes Gang blev det ved Plakat af 26de Novbr. 1800 overdraget vedkommende Amtmand at meddele den foreløbige Tilladelse til Udstyknungen; den endelige Approbation skulde derimod som hidtil meddeles af Kammeret, og maatte intet Skøde paa nogen Parcel tinglæses, førend Kammerets Approbation var erhvervet. For derhos at erstatte Savnet af en Regel for, hvad der ved Udstyknungen af en Gaard skulde blive tilbage som nødvendigt til en Gaardmandsfamilies Udkomme, bestemtes det, at der skulde blive tilbage ved Hovedparcellen saa megen Jord som efter rigtig Taksation kunde ansættes til 2 Tdr. Hartkorn, medmindre alle Parcellerne enten bebyggedes eller henlagdes til jordløse Hus.

Denne Plakat indeholdt ingen Bestemmelse om Ejendomme af en Størrelse paa mellem 1 og 2 Tdr. Hartkorn, som ikke vare Parceller af forhen udstykkede Gaarde. Med